

Cum să se realizeze o gestionare durabilă și economic eficientă a apelor reziduale în zonele rurale din Bulgaria și România (în aglomerări cu mai puține de 2 000 și 10 000 PE) ?

**Document de discuție pentru Masa Rotundă la nivel înalt
18 martie 2010
Grand Hotel, Sofia, Bulgaria**

Poluarea cu ape reziduale cauzează probleme de mediu și sănătate

Directiva privind Epurarea Apelor Uzate Urbane se referă doar la aglomerările cu peste 2 000 PE

Ghidul pentru Metode de Epurare Extensivă a Apelor Uzate trebuie actualizat și tradus în română și bulgară

Directiva Cadru privind Apa impune o epurare potrivită a apelor uzate pentru protecția corpurilor de apă

4 milioane de locuitori din Bulgaria și România locuiesc în sate cu mai puțin de 2 000 locuitori și nu se află sub protecția de DEAUU

Protecția sanitară bună și epurarea apelor reziduale sunt principalele provocări pentru un mediu înconjurător sănătos atât în zonele urbane, cât și în cele rurale. Deversarea necontrolată a apelor uzate creează un pericol pentru sănătatea publică și pentru mediul înconjurător. Copiii și grupurile vulnerabile din rândul populației sunt îndeosebi afectați de bolile hidrice, însă și adulții suferă ulterior, un lucru care poate influența considerabil dezvoltarea economică a regiunii respective. Relevante sunt de asemenea și pagubele cauzate mediului înconjurător de către apele reziduale netratate. Datorită activităților umane, apele subterane, ca și sursă importantă de apă potabilă, sunt expuse unui risc din ce în ce mai mare.

Legislația la nivel UE, abordează subiectul sanitației și epurarea apelor reziduale prin intermediul a două directive: Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (DEAUU) și Directiva Cadru privind Apa (DCA). DEAUU obligă noile state membre să colecteze apele uzate și să construiască stații de epurare în aglomerări cu peste 2 000 de locuitori populație-echivalentă (PE). Conform DEAUU, aglomerările cu 2 000 - 10 000 PE precum și aglomerările sub 2 000 PE, care dispun deja de rețea de canalizare, trebuie să realizeze o epurare adecvată (epurare biologică fără îndepărtarea nutrienților) (Art. 7 al DEAUU). Pentru aglomerări sub 2 000 PE, care nu dispun de sistem de canalizare, nu este prevăzut nici un standard.

Cu toate acestea, există un ghid publicat în 2001 de către Comisia Europeană, care promovează metode de epurare extensivă și economic eficientă a apelor uzate pentru aglomerări mici.

DCA impune atingerea unei calități bune a apelor subterane și cere un monitoring atent al corpurilor de apă subterană oferind de asemenea măsuri pentru protecția și restaurarea resurselor de apă subterană. Măsuri de prevenire și control a poluării apelor subterane ar trebui adoptate, inclusiv criteriile pentru evaluarea stării chimice bune. Nivelul maxim acceptat pentru nitrați de 50 mg/l este depășit în multe corpuri de apă subterană. Pe lângă activitățile agricole, lipsa unei epurări adecvate a apelor uzate poate fi considerată un motiv pentru concentrația mare de nitrați în apele subterane.

În Bulgaria și România aproape 4 milioane de locuitori (2,1 milioane în România, respectiv 1,8 în Bulgaria) trăiesc în localități cu populație mai mică de 2 000 locuitori în care de obicei nu există sisteme de colectare sau de epurare a apelor uzate și care nici nu sunt obligate să construiască în viitorul apropiat. Din cauză că aglomerările sub 2 000 locuitori nu sunt cuprinse în DEAUU, acestea nu sunt eligibile pentru acordarea de sprijin financiar de către UE pentru asigurarea unei protecții sanitare adecvate și construirea unui sistem pentru apele uzate. Multe dintre aceste localități se bazează pe sursele locale de apă potabilă care nu sunt bine protejate și sunt poluate de către activitățile umane. Prioritatea națională pentru următorii câțiva ani este construirea unor sisteme de colectare și epurare a apelor uzate în localitățile cu 2 000 – 10 000 PE, după cum menționează DEAUU.

Sistemele convenționale de epurare centralizată și mecanică a apelor uzate sunt greu accesibile pentru comunitățile mici

Comunitățile sub 10 000 și 2 000 PE au nevoie de soluții pentru apele uzate durabile și financiar eficiente adaptate condițiilor locale specifice

Sistemul instituțional poate fi regionalizat pentru o eficiență mai mare

Protecția sanitară a școlilor ca o provocare specifică zonelor rurale și suburbane

Nu există ghiduri nici pentru sistemele descentralizate de epurare a apelor uzate nici pentru reutilizarea substanțelor epurate

Este nevoie de sisteme financiar eficiente, care îndeplinesc cerințele UE și protejează sănătatea publică și mediul înconjurător. Cu cât mai mici sunt localitățile cu atât mai mare este costul sistemelor centralizate pe locuitor. Sistemele centralizate de canalizare și de epurare mecanică a apelor uzate sunt greu accesibile pentru comunitățile mici. Statele membre din vestul UE, de exemplu anumite zone din Germania, suferă din cauza prețurilor ridicate datorită planificării tehnice convenționale care nu este adaptată condițiilor specifice locale. Zonele rurale experimentează în general lipsa de resurse financiare, tehnice și naturale.

Bulgaria și România se numără printre multele state deja afectate de schimbările climatice. Se observă secete lungi și temperaturi ridicate, în urma cărora cantitatea apelor subterane scade. Pentru adaptarea reușită la schimbările climatice sunt necesare concepte și abordări durabile pentru economisirea apei și închiderea circuitului apei la nivel local.

Un proces de regionalizare a utilităților de apă este în România în curs de dezvoltare, acesta fiind important pentru capacitatea tehnică, financiară și economică a comunităților mici. Cu toate acestea, în ceea ce privește metodele tehnice, nu este necesară regionalizarea/centralizarea sistemului de colectare și epurarea apelor uzate, deoarece cele descentralizate sunt de obicei mai flexibile, mai durabile și mai eficiente din punct de vedere financiar. Implementarea unor soluții extensive, descentralizate și de tehnologie simplă cum ar fi sistemele locale, iazurile și zonele umede construite, adaptate la condițiile locale sunt de aceea recomandabile.

Fără alimentare cu apă sigură și epurare a apelor uzate, protecția sanitară durabilă a școlilor este o mare provocare pentru regiunile rurale. Cu toate că este unanim recunoscută faptul că o igienă și sanitație potrivită joacă un rol important pentru sănătatea, siguranța și bunăstarea copiilor, protecția sanitară școlară este ignorată în bugetele naționale și în informarea societății, precum și în programele politice.

WECEF împreună cu partenerii locali au executat câteva proiecte demonstrative de alimentare cu apă sigură și protecție sanitară în zone rurale din România și Bulgaria. Au fost construite și puse în operare cu succes toalete cu sistem de separare uscată în locuri publice cum ar fi școli, cămine culturale, primării precum și în gospodării. Au fost construite zone umede artificiale și filtre de nisip pentru epurarea apelor uzate menajere. Aceste tehnologii sunt bine acceptate și înțelese de către populația locală. Barierele în implementarea tehnologiilor cu aplicare locală includ dificultăți în obținerea permiselor necesare de construcție, datorită faptului că momentan nu există ghiduri și regulamente privind sistemele de epurare descentralizată a apelor uzate și de reutilizare a apelor uzate epurate.

Următoarele întrebări vor îndruma discuțiile din cadrul Mesei rotunde:

1. Ce concepte durabile și financiar eficiente pentru epurarea apelor uzate sunt adecvate și accesibile pentru localități sub 10 000 PE și sub 2 000 PE?
2. Ce se poate face pentru promovarea unor tehnologii adecvate și accesibile pentru Bulgaria și România?
3. Ce instrumente financiare există pentru aglomerări sub 10 000 și respectiv sub 2 000 PE?
4. Cum se poate îmbunătăți procedura de acordare a permiselor pentru o epurare potrivită a apelor reziduale și protecție sanitară?
5. Cum să fie îmbunătățit gradul de informare asupra protecției sanitare durabile în școli și cum să i se acorde o importanță mai mare în agenda factorilor de decizie?

